

HARTMANN-PÁLYÁZAT – ESETISMERTETÉS

Múlt és jelen összevetése – esetismertetések

HERMANN Zoltánné

ÖSSZEFOGLALÁS

A krónikus sebek kezelése az otthoni szakápolásban fontos és kihívást jelentő feladat. Ezek a sebek hosszú ideig nem gyógyulnak vagy ismétlődően előfordulnak, és általában fájdalmasak, könnyen fertőződnek. A megfelelő otthoni szakápolás meghatározó tényező a sebek gyógyulásának folyamatában. Az intelligens kötszerek alkalmazása elengedhetetlen a krónikus sebek kezelésében. Az otthoni szakápolási tevékenységet szintén hatékonyabbá teheti a mobiltelefonos applikációk használata. E tapasztalatok kerülnek bemutatásra négy eset ismertetésével.

Kulcsszavak: sebkezelés, mobilapplikáció

Comparison of Past and Present – Case Reports

Zoltánné HERMANN

SUMMARY

The treatment of chronic wounds is an important and challenging task in home care. These wounds do not heal for a long time or recur, and are usually painful and easily infected. Proper home care is a determining factor in the healing process of these wounds. The use of smart dressings is absolute necessity in the treatment of chronic wounds. The use of mobile phone applications can also make home care activities more effective. These experiences will be presented by describing 4 cases.

Keywords: wound care treatment, mobile application

HERMANN Zoltánné ápoló BSc,
Hermann-Medical Kft., otthon-
ápolási szolgálat, Pécel

Levelező szerző

(corresponding author):
HERMANN Zoltánné

E-mail: agikitti@gmail.com

Bevezető

A Hermann-Medical Kft. Budapest XVII. kerületében végzi a rákosmenti lakosok otthoni szakápolását és rehabilitációját. Tevékenységünket közel 20 éve végezzük a kerületben, kezdetben önkormányzati fenntartással, majd 2017 februárja óta vállalkozási formában.

Az elmúlt évek során megtapasztalhattuk, hogy az intelligens kötszerek alkalmazása javíthatja a betegek életminőségét és elősegítheti a gyógyulást krónikus betegségek esetén. Ezek a kötszerek nedvességmegkötő tulajdonságukkal hozzájárulnak a gyógyuláshoz és támogatják a sebfelület tisztán tartását. A hidroaktív anyagoknak és a transzparens kötszereknek köszönhetően könnyen és hatékonyan alkalmazhatók, valamint kíméletesen távolítják el az elhalt, nem egészséges sejteket.

Pályázatunk célja

Az egészségügy élvonalába tartozó intelligens kötszerekkel szerzett tapasztalataink megosztása, valamint a krónikus sebet kezelő otthoni szakápolás és a szakellátás sikeres együttműködésének alapvető feltételeinek bemutatása.

Esetismertetések

Első beteg – a múlt

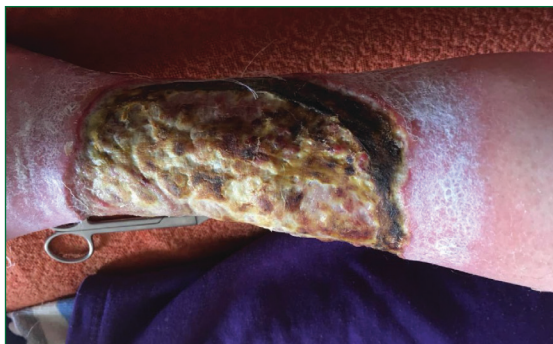
Először egy 10 évvel ezelőtti esetet szeretnék bemutatni, amikor még nem volt HydroClean plus.

A 76 éves nőbeteg magasvérnyomás-betegségben, ízületi problémáktól szenvedett, akinek anamnézisében négy hónapja szerepelt jobb alsó végtagi ulcus cruris. Háziiorvosi elrendelés alapján került felvételre szakápolási szolgálatunkhoz, ezt megelőzően sebént magának kötözte. Sajnos sebének kezelése közben, a hiányos tájékoztatás miatt, elkövette azt a hibát, hogy a sebre mull-lapot tett, majd erre került a Sorbagon kalcium-alginátos kötszer, így az nem tudta kifejteni hatását. Az **1. ábrán** a beteg sebének felvételi állapota látható.

Az általunk alkalmazott terápia hatását a **2. ábra** szemlélteti. Fertőtlenítő szappanos lemosás után csapvizet öblítés történt. Octenisept fertőtlenítést követően kezdetben Hydrosorb gélkötszer került a sebre. Sebkezelését kétnaponta végeztük. A képen három hét kezelés utáni állapot látható.

Egy hónap múlva, miután a Hydrosorb gélkötszer feloldotta az elhalt lepedéket, HydroTac géllal impregnált habkötszerre váltottunk, megfelelő sebkör-

1. ábra: Felvételkor a jobb alsó lábszár fekélye. (Forrás: saját képanyag)

2. ábra: Három hét kezelés utáni állapot. (Forrás: saját képanyag)

3-4. ábra: Két hónap kezelés utáni állapot. (Forrás: saját képanyag)

nyék- és bőrvédelem mellett. A **3-4. ábrákon** a HydroTac kötszerrel elért két hónapos eredmények láthatók.

5. ábra: Négyhavi kezelés utáni állapot. (Forrás: saját képanyag)

6-7. ábra: Bőráttünetés utáni állapot. (Forrás: saját képanyag)

A szakápolás negyedik hónapjára teljesen feltisztult a sebalap, a váladékozás mérséklődött és széli részről sarjadás indult (**5. ábra**).

A beteg jó általános állapota és a seb jó ütemű gyógyulási hajlama hatására felmerült a plasztikai beavatkozás lehetősége. Megfelelő kivizsgálás és előkészület után megtörtént a bőráttünetés, amelynek eredményét a **6-7. ábrákon** mutatom be.

A kórházban töltött egy hét után újabb felvételére került sor, heti három alkalommal történt sebkezelése otthonában. Az alkalmazott terápia a donorterületre Hydrosorb, a transzplantált területre HydroTac géllal impregnált kötszer került. További két hónap szakszerű otthoni szakápolás és a rendszeres sebészeti kontroll hatására mindkét terület gyógyult. Az eredmény a **8-9. ábrákon** látható.

8-9. ábra: Bőráttületes utáni két hónapos szakszerű kezelést követő állapot. (Forrás: saját képanyag)

Második beteg – a jelen

A következőkben olyan esetet mutatok be, amikor HydroClean pluszt használtunk a letapadt lepedék feloldására. Három alkalommal történt sebkezelés

10-11. ábra: Kiindulási állapot, a letapadt lepedék feloldása. (Forrás: saját képanyag)

12-13. ábra: Lepedékleoldás HydroClean plus segítségével, 3 hét alatt elért eredmény. (Forrás: saját képanyag)

után, azaz három hét alatt értünk el hasonló eredményt, mint az első esetünknel négy hónap alatt (**10-13. ábra**).

Harmadik beteg – a jelen

Következő páciensünk 1961-ben született, IDDM-ben szenvedő férfi beteg. Bal láb I–II ujjainak amputációja történt sebészeti osztályon. A beteg felvételekor 15 cm nagyságú, részben nekrotikus, részben lepedékes seb volt látható (**14. ábra**). Sajnos a sebészeten olyan kötszert kapott a beteg, amely nem fedte le a sebet, a sebkezelés után két órával átázott a kötés. Ez súlyos probléma a betegnek és az otthoni szakápolást végző kollégának is, hiszen őt éri el leghamarabb panaszával a páciens. A nem megfelelő kötszerfelírás gazdasági problémákat is felvet, hiszen ilyenkor vissza kell menni, újra átkötni, dupla kötszerráfördítés, a benzinköltség, az egyszeri vizitdíj-finanszírozás mind pluszköltség a szolgáltatónak! HydroClean pluszt tettünk a sebre (**15. ábra**), amelytől három hét alatt feltisztult a seb, fájdalommal nem volt és a sebsarjadás beindult (**16-17. ábra**).

14. ábra: Felvételkor a bal lábfej állapota. (Forrás: saját képanyag)

15. ábra: HydroClean plus alkalmazása a bal lábfejen. (Forrás: saját képanyag)

16. ábra: A seb állapota két hónap elteltével. (Forrás: saját képanyag)

17. ábra: Teljes sebgyógyulás négy hónap alatt. (Forrás: saját képanyag)

18. ábra: Felvételtkor a seb állapota. (Forrás: saját képanyag)

19. ábra: Lepedékleoldás HydroClean plus segítségével, egy hét alatt elért eredmény. (Forrás: saját képanyag)

20-21. ábra: A seb állapota a szakszerű kezelésnek köszönhetően 12 nap múlva. (Forrás: saját képanyag)

Negyedik beteg – a jelen

Végül egy friss esetről a bőven váladékozó, bal alsó lábszáron lévő sebet kezeltük HydroClean plus kötszerrel, amely láthatóan egy hét alatt kezdte leoldani a lepedéket (**18-19. ábra**). Közel két hét alatt sikerült látványos eredményt elérnünk (**20-21. ábrákra**).

I. táblázat

HydroClean plus sebpárna	Hagyományos mullkötszerek
<p>Szívó-öblítő hatású sebpárna, amely Ringer-oldatot ad le a seb felé akár három napon keresztül. Ezalatt folyamatosan, interaktívan öblíti a sebet, miközben felszívja a sebváladékot. A kötszerben található SAP-maghoz kötött PHMB antibakteriális hatással rendelkezik és gátolja a baktériumok szaporodását a kötszerben belül.</p> <p>Nedves sebbezelésre alkalmas kötszer, különösen elhúzódoó gyógyulási tendencia esetén. Elsősorban tisztulási és granulációs fázisban lévő krónikus, illetve nehezen gyógyuló sebek kezelésére javasolt. Fertőzött sebek esetén is használható.</p>	<p>A vágott szélű mull-lapok sebbel történő érintkezése mindenképpen kerülendő, mivel a vágott szélről szálak válhatnak le, a fonalmaradványok pedig a sebbe kerülve felülfertőződést okozhatnak. A mull-lap például alkalmatlan egy nedvedző seb ellátására: nem képes felszívni a nedvességet, csupán átázik, majd idővel megkeményedik, beleszikkad a sebbe. Ezt követően már csak úgy távolítható el, ha a sebet újra feltépjük, amivel eltávolítjuk a képződött, sebgyógyulást elősegítő faktorokat, s így késleltetjük a sebgyógyulást. A mull-lapot csak a sebek tisztításához, a sebtörmelék eltávolításához használjuk.</p>

Egészségügyi szakmai irányelv – „A krónikus vénás betegség ellátásáról”

A következőkben a szakmai irányelvből idézünk:

„Nedves sebbezelést biztosító intelligens kötszerek

Ajánlás 84

A krónikus sebek kezelésében használatos intelligens sebfedők használata ajánlott a vénás lábszárfelekelyek gyógyításában [14]. (A/IIa)

Ajánlás 85

A fekély körüli bőr védelme a gyulladás és a maceráció elkerülése miatt javasolt [114]. (B/1)

Ajánlás 86

Olyan sebfedőt ajánlott választani, amely képes kezelni a fekély váladékozását és képes tartósan és megfellelően nedves sebkörnyezetet biztosítani és nem ártalmas a seb környezetére, valamint csökkenti a fájdalmat [14, 43]. (A/IIa)”

„Elhalt szövetek eltávolítása

Ajánlás 83

Vénás lábszárfelekely kezelésekor ajánlott az elhalt szövetek, lepedék eltávolítása (debridement) legalább az első alkalommal, illetve szükség esetén ismétlődő jelleggel. (B/IIa)

A debridement lehet mechanikus (éles eszközök vagy vízszugár), kémiai (proteázok, szalicilsav, konyhasó vagy tejsav tartalmú kenőcsök, tömény ezüst-nitrát pálcával), autolitikus (hidrokolloid, hidrogél, hidroaktív kötszerek) vagy biológiai (Maggot kezelés) [14]. A hidrogélek legalább olyan jó hatásúak, mint az erőteljes fiziológiás sók lemosás vagy enzimátikus debridement [120], míg a Maggot terápia gyorsabb, ugyanakkor fájdalmasabb, mint a hidrogéllal történő autolitikus debridement [11 S].”

„Váladékozó seb ellátása

Ajánlás 93

Nagy mennyiségű sebváladék esetén ennek kezelésére alkalmas elsődleges sebfedőt, illetve szükség esetén nagy

nedvszívó kapacitású másodlagos sebfedőt ajánlott választani [120,134]. (B/IIa)

Helyi kezelés: Kötéscsere a kötszergyártók ajánlása szerint, sebtisztítás, szükség esetén dezinficiens lemosás, sebváladék eltávolítása, majd bőséges lemosás.

Seb fedők:

– *Nedvszívó-sebfedő alginát.*

– *Hidroaktív kötszer.*

– *Poliuretán szivacs.*

– *Nedvszívó-szagtalanító aktív szén.*

– *Antiszeptikus anyagot tartalmazó kötszer.*

– *Nedvszívó párna, mint másodlagos fedés.”*

Szakértelem a sebbezelésben

A HydroClean plus sebpárna és a hagyományos mullkötszerek között több különbség van (**I. táblázat**).

Anyag: A HydroClean plus sebpárna speciális hidrogél anyagból készül, amely segít a seb nedvesítésében és tisztításában. A hagyományos mullkötszerek általában pamutból vagy más természetes szálaból készülnek.

Nedvességszabályozás: A HydroClean plus sebpárna vízmegkötő képessége segít a seb környezetének nedvességtartalmának szabályozásában. A hagyományos kötszerek nem rendelkeznek ilyen képességgel, és inkább csak elszívják a nedvességet a sebből.

Gyógyulás elősegítése: A HydroClean plus sebpárna segíti a sebek gyógyulását, mivel védi és tisztítja a seb felületét. A hagyományos kötszerek általában inkább csak a seb védelmét szolgálják, de nem részesítik előnyben a nedves környezetet.

Időtartam: A HydroClean plus sebpárna hosszabb ideig használható, amely alatt megtartja hidratált állapotát. A hagyományos kötszerek rendszerint egyszer használatosak és gyakrabban cserélendők.

Kényelem: A HydroClean plus sebpárna kényelmesebb viselet lehet a betegek számára, mivel nagyobb rugalmasságot és könnyű felhelyezést biztosít. A hagyományos kötszerek általában nehezebbek és merevebbek lehetnek.

A jövő

A krónikus sebek ellátását segítő, mobiltelefonos applikáción keresztül használható mesterséges intelligencia prototípusát készítették el a Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet és a MedInnoScan Kft. kutatói. *„A kutatáshoz szükséges, 5500 páciensről készült 220 000 kép összegyűjtésében országos összefogással mintegy 70 intézmény vett részt, a Pécsi Tudományegyetem vezetésével a négy orvosegyetem, az OORI mint országos intézmény, egy tucát kórház és több mint ötven ápolási szolgálat, illetve magánpraxist folytató sebkezelő centrum is”* – idézi a közlemény *Szoldán Pétert*, a MedInnoScan Kft. ügyvezetőjét.

Összegzés

Jelenleg az egészségügyben az alap- és a szakellátás szereplői között sokszor hiányzik az együttműködés. Az információk ennek hiányában torzulhatnak és az is előfordul, hogy nincsenek összhangban. A cél a hatékony szakmai együttműködés erősítése. Az

orvosok és a szakdolgozók között kialakuló szakmai elfogadás mindenképpen elősegítené a sebbel élő betegek gyógyulását. Fontos a sebkezeléssel kapcsolatos továbbképzéseken való részvétel és a szakmai irányelvek ismerete, betartása. Egységes krónikus sebkezelési szemlélet kialakítása a sebek ellátásával foglalkozó alap- és szakápolási területen dolgozó szakorvosok és szakdolgozók körében.

Források

<https://elitmed.hu/ilam/pharmapraxis/modern-kotszerek-tudatos-valasztasa-es-alkalmazasa-agyogyszertarban>
<https://kollegium.aeck.hu>
https://www.vital.hu/sebkezeles_kotescsere
 A Hermann-Medical Otthonápolási szolgálat saját eseteinek bemutatása
<https://www.flaticon.com/>
<https://www.istockphoto.com/hu>

A pályázatokat lektorálta, valamint kiadványra előkészítette: Dr. Jancsó Máté plasztikai sebész szakorvos, PhD-jelölt.

DÍJÁTADÓ

A MESZK és a HARTMANN-RICO Hungária Kft. együttműködésében kiírt szakdolgozó pályázat győztesei (Hegyi Eszter, Hermann Zoltánné, Bajnóczi Judit) méltó külsőségek között, igazán ünnepélyes hangulatban vehették át díjaikat 2023. november 24-én a Lurdy ház nagytermében megrendezett ünnepi díjátadón. Kiss Beatrix a Stoma ellátás különdíját egy másikkal, később megrendezésre került eseményen vette át.

Hegyi Eszter

Hermann Zoltánné

Bajnóczi Judit